

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 116

Dnr 2025-000171

Svar på remiss av betänkandet Stärkt insyn i politiska processer (SOU 2025:52)

Beslut

Lycksele kommun tillstyrker i huvudsak kommitténs förslag då dessa bedöms bidra till ökad transparens i det demokratiska systemet och stärkt förtroende för politiska beslutsprocesser. Yttrandet översänds till Regeringskansliet (Justitiedepartementet).

Ärendebeskrivning

Regeringen har skickat ut betänkandet SOU 2025:52 – Ökad insyn i politiska processer på remiss. Betänkandet innehåller ett flertal förslag som syftar till att öka transparensen i de politiska processerna. Förslagen rör främst:

- Förbud mot alla anonyma bidrag till partier och kandidater samt utökad redovisningsplikt
- Förbud mot utländska bidrag, med vissa undantag
- Reglering av kontakter mellan politiska beslutsfattare och externa påverkansaktörer (lobbyister)

Samlad bedömning

Förslagen bedöms kunna stärka förtroendet för det politiska systemet. Liknande regler redan finns i flera europeiska länder och förslagen i betänkandet är delvis motiverade av internationella rekommendationer. Samtidigt betonas vikten av att regelverken utformas så att de inte i onödan begränsar enskildas eller civilsamhällets möjlighet till politiskt engagemang och dialog med beslutsfattare. Förslagen om anonyma bidrag, redovisning och utländska bidrag omfattar alla politiska partier och kandidater, inklusive lokala och regionala partiföreningar samt kandidater i kommunala val. Förslagen om insyn i påverkanskommunikation omfattar i nuläget inte kommunal nivå. Om reglerna i framtiden utvidgas till lokal nivå, bör konsekvenserna analyseras noga.

1. Finansiering av partier och kandidater

I förslaget föreslås ett generellt förbud mot anonyma bidrag, oavsett belopp, samt en utökad redovisningsskyldighet som omfattar även kostnader, tillgångar och skulder. Dessa åtgärder bedöms kunna stärka insynen i partiers ekonomi men innebär också viss ökad administrativ börda, särskilt för mindre organisationer.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

2. Förbud mot utländska bidrag

I Sverige i dag saknar ett uttryckligt förbud mot utländska bidrag till partier. Det föreslagna förbudet ska enligt betänkandet syfta till att minska risken för otillbörlig påverkan. Det föreslås innehålla undantag, bland annat för EU-institutioner och visst internationellt samarbete.

3. Reglering av påverkanskommunikation/lobbyverksamhet

Ett nytt regelverk föreslås gälla kommunikation mellan politiska beslutsfattare (främst på nationell nivå) och aktörer som vill påverka beslut. Kommunen noterar att detta inte i nuläget omfattar kommunala förtroendevalda eller tjänstepersoner. Det är av vikt att en eventuell framtida utvidgning av regelverket till regional eller lokal nivå föregås av noggrann analys, bland annat avseende proportionalitet och administrativ konsekvens.

Vid ett eventuellt genomförande är det viktigt att det tillhandahålls tydliga riktlinjer, anpassat stöd och digitala verktyg för att underlätta tillämpningen, särskilt för mindre organisationer.

Beslutsunderlag

Betänkande SOU 2025:52 Ökad insyn i politiska processer

Beslutet skickas till

Regeringskansliet
Verksamhetscontroller